

Landskap: SmålandUpptecknat av: Edla JonassonHärad: LunnerboAdress: Gryskult, HinnerydSocken: HinnerydBerättat av: upptecknaren och hennes mor se uppteckn.Uppteckningsår: 1943.Född år 1857/5/1892 i Hinneryd.

Fatta födelsorinda på andra. s. 1-12.

Länka sjukdomar i bäck med nor-
rinnande vatten. s. 13-16.

Eng. sjukar s. 17.

Drottning Kristina. s. 19-21.

! (Fäto biografi)
börja här!

ACC. N:R M. 8969:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Detta rans jag har uppsteknat
hände i min Moders hem något
år omkring 1879. 1882 Min
Moder återvände ej hemma då, för
hon var gift och bosatt i en by
vid namn Grånadal, Mafas hustru
gick dit till Mafas. Under tiden
blev min Moder Känny mycket
kastigt sjuk, hon fick andt i
magen icke i själva Magen
utan nedanför stunden, Mafas
jämsade sig häst ajajaj. Mafas
jag har så andt i magen så
jag tror att jag dör. Mafas
blev förfärad då han var ensam
hemma med Moder, Mafas
sade till Moders Känny till
jag skall springa ner till Bunde

och se honom kamma bit upp
 Mamma vilde ej säga för jag
 blev skräm att du där när Mamma
 sprang ästad. låg Master i kräps
 å med sig på galvet för han
 hade så ont att han visste ej
 sin levande råd. På snart Mamma
 kom in till Rund och sagt
 sitt ärende, skyndade de hem till
 Master, Så snart som Rund fick
 se Master sade han, Det är
 Bessilinet han har fått, Rund sade
 åt Mamma att hjälpa flickan upp
 sedan hjälptes de åt att sätta
 henne på Därräskelen (dörrer som
 ledde ut i köket visste att Lær
 Banning huset låg i Östra och Väster.
 den träsken som den sjuka

skulle sitta på. Märte var så
 att säga vänd at Herr, Flickan skul-
 le vända Ansiktet så att hon
 liksom kunde blika mot Oster
 Solens uppgång. för det vänstra
 knäet skulle ostera vara åt stall
 Så skulle den sjuka placeras
 så på Årskelen att Fata blodet
 kom ner på Årskelen. Man fick
 ej sätta den sjuka på själva sätten
 jag pågode. Har en gång varit
 det var så nära med det att
 att skulle vara i rätt väder-
 strek. Har sade att Mamma sagt
 att Rund sade om vi ej får
 flickan så, från hända att när
 som Berdaven, släpper henne
 den kommer på mig som sagt

att det är Berstare han har.
När Marmar och Rund hjälps åt
att sätta flickan som han skulle
vara. Blew Rund stående på
att stödjä henne medan Marmar
på Runds befalning gick efter
hennes små nyssar salt. Det vill
säga man skulle taga hennes gån-
ger. Saltet skulle Marmar lägga på
flickans baka knä. Marmar vinstalades
att Master bara gånkade sig
hågljutt. Så skulle Master böja
på huvudet och säga lite salt
med Munnen hennes gånge
Och när som han detta gjört
stapp Berstavet henne med
det samma. Marmar utbrast
det var väl, men Rund sade.

N₁V
ACC. N:R M. 8969:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

endast "Berstav." Redan på sam-
ma kväll var Master lika förgg
och kry som annars. Man kan
seda att det var det västka barn
kännt, till att göra ondt,
vad var Berstavet för någon-
ting? ja man trodde och var än
i min barn dom säker på att
det var Födslarvanda, Fältassning
kallades alltid att den å den barn
var Berstavet, Man kan seda att det
var det samma som Barne föda
barn, På fönt det, trodde man
sådana som kunde slå på det on-
da det vill säga slå det på någon
annan, någon direkt såsom den
eller den kunde man ej slå det på
utan man slag ut det i fria luften

N. V. I

ACC. N:R

M.

8969:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den som kom i dess väg fick plågas
och den som skulle föda hade ej nå-
gon smärta, Men om den som själ-
utsändt. det onda fick det tillbaka
var det många gånger vässe traddes
det, Tillbaka kom det ande när
som de kunde beta den som fått
det, Lång Rund gjorden med Gaster
Bersel kallas än i dag på i Hein-
meryd, Kalaset som gäses när
som Baenet Däjes utalas, Baensäl,
lik som Geaväl, Begravningskalas

Vad jag här nedskriver för min
Mader själva hätt och sett och
omtalat för oss barn många gån-
ger. Det var en ett Hantpölsan
vid namn Karl August Andersson
han var hos Stas och Fal för att
hjälpa till med varjehanda
min Kader var till yrket Byggnad
snickare så han var sällan aldrig
hemma därför när Stas behövde
hjälps med gjerdleruksarbetet fick
han anlita Lejdt folk. En dag
när ovannämnde Karl August var
där blev han helt plötsligt mycket
sjuk han fick andt i underlivet
och i korsryggen han sade jag
har fått något säkert ut för något
satt jag för jag kunde hus som

Det riktigt kom och plåg på mig
Mar sade ligg dig ner på soffan
lite så kanske att det går över
han gjorde så men i det samma
sporang kom upp, och liksom sjänk
ner på galvet, Mar blev mycket
färfärad och sprang ut till en
granne och antade vad som
hände, han blev också färfärad
men följde stråket med Mar
hem, när de kom fram till Karl
endast försade dem sig hög-
tytt, Mar hon sade till grannen
kärdu inte att det är barnfång
han har fått i kanske det. Då skall
jag snart beta det, Mar sade, ja
vi försöker, gå du efter Örtäm-
men, så skall vi hjälpa åt

att draga kläderna om han så
får du taga hans skjorta, (skjortan
fick ej tändas, det vill säga att
den som tag den skulle ej lägga
den samman i får sig, Utan den
skulle ta tagas direkt från den
sjuka och läggas på kubbens,
så skall jag hjälpa honom i säng
sagt och gjort, Et tändmen lyxan
och kuggkubben var i ett ordning-
ställt, Det gick till på följande
sätt, kuggkubben ställes så att
den stod stadigt, Et tändmen låg
bredvid väl klädda, en tälgyxa
stod nära väl till handa,
Skjortan tändades direkt på den
sjuka och lades med nedan tänd-
men på kuggkubbens ungefärliga

mitt, Orsammen burrades rundt
huggkubben. Skjærtans mitt kom
således, att liksom sillas hårdt
intill huggkubben. Sedan skulle
den som hade antagit skjærtan
taga yxan och med ett mycke
kraftigt hugg, hugga yxan i
genoms skjærtan så att under-
sommen huggs av båd fram och
bak. Huggkubben skulle vara iun-
der tak i vedboden eller Gljædboden
yxan skulle sitta kvar tiller Salen
gått båd upp och ned eller vrät-
tatt ned och upp. Den som gick
får att beattaga yxan skulle helst
vara den samme, som hagg den
den i kubben, men även den som
na bated kunde göra det samme.

Men innan man tog bort gran
skulle man gåa Kärsteken mitt
över kullen, ja att ej bliva ut-
satt för Barmfärgen.

Mar kom sad: att, hur högg gran
i med sådan kraft att kullen
sprak. Mar blev förfärad och
ubrast, ajajaj, det var väl väl
häftigt, men granmen sade jag
skall gå dem!

När som Mar och granmen kom
in i stugan hade Karl August
själv satt sig upp i sängen
och såg aldeles kry ut, Mar
frågade hur ädret? Karl August
sade det var bra gjätt av dig
Magnus, så hetade granmen
som upått experimentet med

Med som hjälps, Karl August
steg upp ur sängen och återgick
till sitt arbete, redans då alla
tre den hit kuffen under tiden
kuffet drar antalade granmen
för Karl August lura snart han
huggit yran i Kubben han gei-
naden och sade, ja där fick
Asett. han menade han som
skulle föda, och ställt det ounda
ut på honom. För det han
johå gades av var födeloreanda
trädde ut det. Men han sade
att han tyckte att det var gån-
ska kurligt en lång tid där-
ter att gå in i bodboden där
han tyckte sig se yran Kubben
skjartan, och då han någ den uti

Att gå till en bäck som simmer åt
vår för att sänka sitt ande, som
består uti utslag finnar Revorner
o. d. yr. har jag sjukt såsom
barn varit med om många
gångar. För när som vi barn
fick något dyligt, sade alltid.
Mar och Mamma ut oss gå genast
och sänke det där, jag minns sär-
skilt en gång då jag var där
gammal, fick jag tre stycken
så kallade revorner (jag var då
i Marfars hem ett par månader)
på min högra arm, jag var gan-
ska ledsen där för bad för klädens
skull, och skalkamraterna, der jag
te narr av mig, för som de sade
de stora bladdarna, jag försökte

Såja derra så gatt jag kunde men
en dag då kamraterna hade härat
mig mycke, tänkte jag grätan-
de i kväll skall jag omfala det
på lilla Marmar, så kanske
han hjälper mig med att
sänka de sänkarna. (Renarna
på jag hade något år fänt ett
Mae hjälpa mig. (Bea.) Sakt och
gjort på kvällen omfala de jag
det, Marmar sade det där skall
jag sänka i morgon dag. Följande
dag tog Marmar lite vud och
blad av var Renar på en lin-
netara, svepte det i en annan
ställe. Asa, så sade han kom
nu med Edla lilla så skall ni gå
till Spångabäck och sänka dem

fule
 lapp (fule) pliter. (Kevamar)
 Så jagdes vi att till den omtalade
 bäcken, över den lamma var
 en brän, när vi kom framtag
 Marmar en sten och bade den
 i den stora trasan till med
 den mindre, dess han tagit
 lite ~~en~~ var och blad på, Band
 ett strå av pipgräs rundt om
 stängde det sedan i bäcken
 ovanför brän, pågvis som jag
 var, jagade jag, varför han kastade
 det den sidan brän, ja bade han
 natt-net skall rinna först på kry-
 det sedan i under brän, så jagade
 jag varför vi frunget skulle gå
 just till denna Bäck ja bade
 Marmar denna bäck han rinner

mat var, och tillade nu ska du
smart leli av med dina pliter.
Jag blev ganska glad för detta ord
för jag visste att det som Mamma sagt
var bestämt, ja jag blev också
svårt eländigt, Mamma sade till mig
på vägen hem Edla om tala ej detta
för någon, hon tillade för då bara
säger de din Mamma är vidkeps-
tig, men jag frågade ej om det
kanske ej gick bäst om jag sagt
det till någon, men jag har det nu
att det ej skulle yppas för någon,
för har sade alltid när hon amta-
de rådana saker det skulle ske un-
der tystnad. Många år efter jag
varit med Mamma vid Pärken
kom jag till ett ^{bord}ställe för att

N V

ACC. N:R M. 8969:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

käpa här, denna bondgård ligger
blott ett litet stycke ifrån Båken
med bron som vi vara vid.

En dag sade jag till Bondsmannen som
ägde gården, Heenermann var
Getrud Jönsson, Här har jag
varit en gång förr på vid bästa
bron fästas, Hon svarade du var
du väl ej så stor, nej jag var
bara där då, ju nu är det alldeles
bestlagt sade han med besök där
på bron men förr i tiden har min
stor antalet att det var så många
så många, som gick hit för att fin-
na bot för alla sorters sjukdomar
men aldrig mest för barn som
hade Skäven, (Engelske sjukhus)
jag prägede hur betydelse dett ja

rade han, Mas sade att första och
sista årslagen på planetet, (det
vill säga, att man skulle på alltid
känna på nå. (Då Månen är i medan)
Ett talarätt där om lyder så här först
på mån, blir det där det är, rist på
ny då måste det fly. (det onda näm-
ligen.) Gick man in man Galen
gick upp, till bron på att kaka
något, han sade du må ha att
det var många bränmärken i bron
som låg här för i tiden, då var det
en häbra, jag frågade vad kände
de för något? han svade att han var
knäpt att det var någon ting allr men
i kallet, på henne Mas sade att
det var nog med om blatt de fick
aldrig så lite låga, men att

skulle de bränna, och taga med
hem i häftet, Här i från Modet
och barn, ja således gick man
två gånger till bearn och gjordc upp
eld, båd på Nedan och Stymåne
jag jagade blev barnen brya ja
Min Mar sade då att man kat
de så. Men han riste ej an
man skulle tvätta barnet eller
giva det att dricka an det en
kakat på bearn, jag jagade
Maran varfär är det så märkvär-
digt just på bearn över denna bäck
ja vatt net sinnes rakt i norr
och över denna bearn har en mängd
an meniskar vandrat framalt
se dan Deattnings Kestinas dagar
än de nu till i slutet an detta århund-
rade

han menade i slutet på 1800-talet
för då byggdes det en landsväg i på
Halländska gränsen, till Hinnerys
Kyrkby. Maran sade vet du om
att Deattning Teestina mistades
när, när i Småland ridande
på en häst, som var bakvärdt
skadd. Maran sade att Deattning
var följd av Rikets höga herrar
för att han ville tillhöra den
Kataliska läran, vidur antalade
han att Deattningen lät alltid
ska sin häst i smedjan i hunds-
skogen, för han miste att dessa ej
antalade hemligheten att hästen
var bakvärdt skadd. Maran följde
mig har du aldrig varit rid den
platsen i Hinneryskogen där smedjan

NIX

ACC. N:R M. 8969:21.

Landskap: Småland Upptecknat av: Edla Gunnarson
 Härad: Sunnerbo Adress: Hönnebyd
 Socken: Hönnebyd Berättat av:
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1899 i Hönnebyd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

har stått? ja många stänga gån-
 ger, både jag, och kallad min Mar-
 jar Johanner Nilsson i Hönnebyd-
 den, han har näst smedernas
 slag mot stället många märke
 näst kvällar, Maras dotter det har min
 kuslar också näst? Den platsen
 som denna gånstuv är en smed-
 ja är betlägen, ligger på Hönne-
 byds stam, ägar blott något hund-
 reda meter från gränsen till Ingel-
 skäps ägar, Hönnebyds stam tillhör
 Prästgårdens här i Hönnebyd.
 Ingelskäps är byn där det sägs att den
 första kyrkan byggdes

Skriv endast på denna sida!